



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Subsect. 2. Solutiones adversariorum infringuntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95892](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95892)

entitativam respectu suorum inferiorum: ergo nullam relationem diversitatis, & inæqualitatis potest tribuere conceptus formalis præscindens tali rationi obiectivæ entis; antequam sic patet, quia impossibile est, ut idem conceptus formalis tollat omnem inæqualitatem ex parte entis, & simul conferat illi aliquam inæqualitatem, quia tollere omnem, & concedere aliquam involvit contradictionem, sicut involveret contradiccionem in Deo simul tollere ab homine omnem quantitatem, & ex alio capite concedere illi aliquam, nam tollere dicit negationem omnis quantitatis, & tribuere dicit affirmationem alicuius quantitatis; sed negare omnem quantitatem, & affirmare aliquam quantitatem sunt apertæ contradictiones: ergo tollere omnem inæqualitatem ab ente, & concedere aliquam inæqualitatem ipsi dicunt apertam contradictionem, sed conceptus formalis præscindens ens ab omni differentia tollit omnem inæqualitatem ab ipso ente: ergo simul idem conceptus formalis non potest tribuere enti aliquam inæqualitatem. Minor hæc sic demonstratur, quia ablata omni causa formali alicuius effectus formalis primarij, necessario debet auferri omne effectum formale illius; sed per conceptum formalem præscindentem ens, tollitur ab ente omnis differentia maioris, & minoris perfectionis causans omnem inæqualitatem differentium perfectionum in genere cause formalis, ut patet ex supra dictis in prima ratione: ergo per talem conceptum præscindentem tollitur ab ente omnis inæqualitas maioris, & minoris perfectionis.

37 Deinde, quia omnis inæqualitas stat ut adversarij affirmant in participando talem rationem communem & contrahendo illam per dependentiam unius ab alio, creaturæ videlicet à Deo, & non contra Dei à creatura; sed talis conceptus abstrahens rationem entis à suis inferioribus non est conceptus contrahens illam, sed potius est conceptus denudans rationem entis ab omni contrahente dependentis unius ab alio: ergo ratio entis per talem cognitionem ut sic præcisi-
vam non accipit inæqualitatem aliquam in respectu, sed potius terminatur ad illam cognoscendo ipsam sine pluribus, & nullo modo percipiendo an illa plura sint ita differentia per talem dependentiam vel independentiam. Vnde ex his omnibus hanc rationem efformo contra Adversarios.

38 Quia ratio etiam univoca se habet eo modo respectu cognitionis præscindens, ac se habet ratio entis respectu conceptus formalis præscindens ipsam; sed ratio univoca ex vi sui conceptus præscindens non redditur analogia nec definit esse univoca: ergo similiter ratio entis non erit analogia, nec definit esse univoca ex vi sui conceptus formalis præscindens; maior sic probatur, quia sicut conceptus formalis præscindens rationem univocam terminatur solum ad rationem communem denudatam à particularibus, v. g. quando præscindis animal à suis inferioribus, solum concipis principium sentiendi, nec aliud particulare determinatum attingis; sed quando præscindis ens à differentiis particularium quod formaliter attingis, est aptitudo ad existendum, reliqua vero mere materialiter nempe Deum, & creaturam &c. vnde conceptus communis entis qui præscindit illud ab inferioribus non habet formaliter diversitatem ex respectu ad sua inferiora.

R. P. N. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

riora; sed mere materialiter, quia ille non attingit per talem conceptum immediate: ergo sicut se habet conceptus univocus respectu sui conceptus formalis præscindens, ita se habet conceptus entis obiectivus respectu sui conceptus formalis præscindens.

Vergetur ultimo, quia nullus conceptus potest tribuere relationem alicui fundamento, nisi concipiat simul illud fundamentum, & terminos in ordine ad quos debet tribuere tales relationes fundamento, quia relatio nullo modo potest concipi sine fundamento, & termino illius, ut latissime demonstro in Logica, *toto prædicamento de relatione*, & magis ad nostrum præsens intentum in eadem Logica tract. de Universalibus, quæst. vtrum *Univocale fiat per abstractionem vel per comparationem*: sed per conceptum illum formalem præscindentem rationem entis solum concipitur ens sine inferioribus, & differentiis, quæ sunt termini relationum inæqualitatis in participatione; præscindere enim unum ab alio est cognoscere unum sine illo à quo præscinditur: ergo talis conceptus formalis præscindens rationem entis non potest tribuere enti ut sic præciso respectu inæquales maioris, & minoris perfectionis in participatione.

Vergetur amplius, quia id solum potest tribuere in genere cause formalis aliqua forma extrinseca, quod in se est formaliter; quia forma exhibendo proprium esse, constituit effectum; sed conceptus formalis præscindens ens, non est relatio inæqualis participationis, sed solum est representatio entis secundum quod est aptitudo realis ad existendum, sine eo quod terminetur ad inferiora inæqualiter; quia cognitio illa non potest terminari ad aliquod obiectum, nisi representando ipsum; sed cognitio illa præscindens rationem entis nullo modo, neque æqualiter, neque inæqualiter representat inferiora entis, & differentias eorum: ergo nullo modo terminatur ad illa, nec in se est relatio inæqualitatis ad ipsa: ergo in genere cause formalis non potest tribuere enti præciso relationes diversas inæqualitatis ad sua inferiora.

Dices, illas relationes inæqualitatis habere ens ad sua inferiora, non ex eo quod participant rationem entis inæqualiter ex parte ipsius, sed quia ipsa inferiora sunt inæqualia in se, sed hæc solutio nullius momenti est; quia etiam ratio univoca animalis habet ex se tales ordines inæquales, quia homo, & equus inæquales sunt, & sunt inferiora ipsius animalis, & nihilominus tales ordines non auferunt univocationem ab animali, neque causant analogiam in illo respectu hominis, & equi: ergo similiter respectus illi inæqualitatis nullam causant analogiam, neque tollunt univocationem ab ente.

SUBSECTIO II.

Solutiones Adversariorum infringuntur.

Hic nostro principali argumento occurrunt aliqui moderni, distinguendo in conceptu obiectivo entis obiectum implicitum ab explicito: in obiecto explicito concedunt, nullam includi inæqualitatem, aut dissimilitudinem, negant tamen in obiecto implicito materiali quod in ente sunt differentie determinantes, vnde cum

N in

in illis, sic diversitas, & dissimilitudo, iam in obiecto per nomen analogum significato est. simul unitas, aut aequalitas, & similitudo non diversitate, & inaequalitate, idque illustrent exemplo analogorum proportionalitatis, sicut, inquit, risus expresse solum significat risum hominis, implicite vero amoenitatem prati, & hoc sufficit ut risus sit analogus; quia alteram formam expresse, alteram vero implicite importat, ita similiter ens est analogum, quia similitudinem, & aequalitatem, seu unitatem expresse, inaequales vero habitudine simpliciter significat.

42 Sed hoc effugium facile praeccluditur; nam vel solutio haec negat, praescindi posse rationem entis, vel si non negat insufficiens est, & evidenter oppugnat; quia quando dicit obiectum implicitum conceptus entis esse differentias, aut loquitur de obiecto actuali, aut solum de obiecto in potentia? si primum: ergo quando cognoscimus ens actu, respondent cognitioni differentiae determinantes, etiam si implicite, & imperfecte solum cognoscantur, atque adeo non abstrahitur ratio entis ab inferioribus simpliciter; sicut abstrahitur gradus animalis in eorum sententia a differentijs; ut patet in exemplo ab illis adducto; nam ridens in quantum analogum non abstrahit rationem communem homini ridenti, & virenti prout, sed immediate significat tam hominis risum proprium, quam prati amoenitatem, illum proprie, hanc autem per metaphoram, eamque risum denominat propter similitudinem, & proportionem, quam habet cum hominis risu: ergo si ens eodem modo se habet respectu differentiarum includendo illas, & representando ipsas, sicut repraesentat risus utrumque risum: ergo ens non praescinditur a differentijs.

43 Vergetur, ideo animal praescindit simpliciter a differentijs, quia neque expresse neque implicite actu includit illas; nam si actu etiam implicite, & confuse includeret differentias, nullo modo praescinderetur ab illis simpliciter, ideo enim P. Vasq. & reliqui authores negant praescisionem simpliciter entis, non quia in conceptu formali entis includatur expresse actu differentia, siquidem oppositum manifeste constat, cum conceptus formalis entis nullo modo expresse dicat Deum, aut creaturas, ut ex terminis patet, sed quia iudicant per talem conceptum formalem actu confuso, & implicito repraesentari differentias Dei, & creaturarum: ergo si per vos conceptus formalis entis saltem implicite, & confuse actu repraesentat differentias Dei & creaturarum, ratione cuius in ipso conceptu obiectivo entis includuntur actu confuso Deus & creatura, talis conceptus formalis non erit praescindens simpliciter conceptum obiectivum entis, vicissimque hic nullo modo erit praescisus simpliciter ab inferioribus, quod est contra suppositum quaestionis. quare ex hac parte labefactata manet solutio adversariorum, praecipue quia id, quod est simpliciter praescisus, est totum potentiale solum respectu suorum inferiorum, & minime est totum actuale respectu illorum; sed si ens includeret actu confuso differentias, non esset totum potentiale solum, sed potius esset totum actuale respectu illarum, siquidem ipsum ens, & obiectum conceptus formalis entis: ergo non esset simpliciter praescisus.

44 Si autem dicatur secundum: ergo obiectum

adequatum actuale illius cognitionis nullam includit diversitatem aut inaequalitatem in habitudine: ergo nec conceptus; nec nomen ut illud significant, analogae sunt, quia ad analogiam non sufficit, ut in obiecto solum in potentia deatur inaequalitas, sed necessario requirit inaequalitatem actualem; nam tunc non erit analogia ratio communis superior, cum illi non competat definitio analogorum ratione sui, sed potius tota analogia erit in inferioribus ratione differentiarum, in quibus solum est inaequalitas; sed analogia ex parte differentiarum est analogia physica: inaequalitatis, & non propria metaphysica analogia: ergo ens non est proprie analogum, nam ipsi adversarii supponunt conceptum illum simpliciter praescisum quoad explicitum, & quatenus correspondet conceptui formali abstrahenti non includere actualiter rationes formales causantes inaequalitatem analogiae metaphysicae, sed potius assimilari talem conceptum quatenus sic praescisum conceptui animalis, in quo nulla datur actualiter inaequalitas differentiarum: ergo in sententia Adversariorum, vel neganda est simpliciter praescisio, & abstractio a differentijs actualiter, vel non est dicendum, quod significatum illius conceptus formalis actuale sint differentiae contrahentes, ac proinde quod conceptus obiectivus praescisus actualiter aliquo modo includat differentias contrahentes, quia illud quod praescinditur actualiter simpliciter ab aliquibus, actualiter, & simpliciter dividitur ab illis; sed illud, quod simpliciter dividitur ab aliquibus actualiter non est coniunctum cum illis a quibus dividitur actualiter, neque actualiter includit illa, quia divisio formaliter negat coniunctionem cum illo, a quo dividitur, ut videre est in exemplo materiali rami divisi ab arbore, qui nullo modo actu includitur in arbore, neque continetur in illo; quia actu dividitur, & separatur ab ipso: ergo si ille conceptus entis simpliciter est praescisus, & divisus ex parte sua actu ab inaequalitate causata per differentias & a differentijs ipsis: ergo nullam includit inaequalitatem ex parte sui: ergo tota est uniformis aequalis, & eiusdem rationis: ergo aequaliter participatur ab omnibus: ergo univoce.

Vergetur, & confirmatur; quia nihil aliud habet pro obiecto, nec significat actu tanquam materiale, aut tanquam formale conceptus, aut nomen, nisi id, quod exprimitur, & repraesentatur per talem conceptum, aut nomen, quia conceptus formalis adaequate, & totaliter est imago, & repraesentatio, & solum illud actu continet res formaliter ut obiectum alicuius cognitionis, si ut obiectum formaliter sumatur, quod actu repraesentatur in illa; sed in cognitione entis, seu in conceptu formali simpliciter praescindente ens ab omni differentia, nullo modo repraesentatur, nec exprimitur aliqua differentia, sed solum non repugnantia ad existendum realiter, hoc est ratio essendi simpliciter opposita nihilo: ergo nec actu confuso, nec explicito in obiecto talis cognitionis dantur differentiae actu; nam ideo homo quatenus hoc nomine significatur in nullius sententia potest dici simpliciter praescisus ab animali, & rationali, quia etiam si expresse non dicat animal, & rationale, implicite tamen actu, & confuse necessario dicit utrumque: ergo si ens ut sic, licet non expresse, implicite rationem,

men, & confuso actu dicit differentias, nullis modo erit simpliciter præcisum ab illis; sed est simpliciter præcisum ab illis per vos: ergo nec actu confuso, nec explicito, sed solum in potentia erunt differentia in ente ex parte sui, vt in animali ex parte ipsius rationale, & irrationale, & ratio evidens est, quia illud quod est simpliciter præcisum est simpliciter indifferens, & contrahibile ad inferiora, vnde respectu inferiorum tantum erit in potentia, quia indifferencia formaliter constituit potentiam, v. g. indifferencia quam habet voluntas nostra ad amandum, & non amandum constituit formaliter potentiam illius ad amorem, & ad negationem amoris, sed ens ex eo quod est præcisum simpliciter ab inferioribus, est indifferens, & simpliciter contrahibile ad illa: ergo tantum est in potentia ad ipsa, ac totum potentiale respectu inferiorum; vnde nec actu confuso, nec explicito continet aliquid inferius; quia si contineret illud, nec esset potentiale, nec indifferens ad vtrumque, v. g. quia substantia actu non explicito, sed confuso dicit ens, non est indifferens, nec est in potentia ad essendum, & non essendum ens, sed potius determinate est ens & idem est in homine respectu viventis.

46 Respondent etiam aduersarij, dicentes, ipsum ens abstractum à differentijs inæqualem ordinem habere ad sua inferiora, ex eo quod ens respiciat accidens propter substantiam, substantiam vero propter se, sicut in physicis materia prima respicit accidentia & formas substantiales, cum hoc tamen discrimine, vt formas substantiales respiciat propter se, & propter ipsas accidentia, cum accidentia sint ornamenta, & virtutes substantiæ; sic similiter ens abstractum per nostram cognitionem asserunt, se habere, vt materiam respectu accidentis & substantiæ, inæqualiter respiciendo ipsa, vt dixi.

Quod si interrogas quid sit respectus ille, nec enim realis esse potest, cum differentia, & inferiora non distinguantur realiter à gradu entis & nulla res se ipsam relatione reali respiciat.

47 Respondent, esse respectum rationis, quo formaliter ens in ratione superioris constituitur, ratione cuius magis quodammodo propendet ad substantiam, quam ad accidens.

Sed contra; quia cum respectus hic non resultat, nisi per actum reflexum illum fingentem in sententia aduersariorum per illum actum non poterit fingi talis respectus, quia talis respectus est ens rationis, quod vt ipsi asserunt, nullo modo fingitur per reflexum actum, sed solum per directum: ergo nulla est solutio in principijs aduersariorum, sed adhuc concessio, quod possit fingi, sic refutatur hæc sententia.

48 Quia ille respectus rationis resultat in re, quæ ex se, & in se ipsa est vna, & eadem indivisibilis, quæ nullam continet diversitatem, & inæqualitatem in suo conceptu præciso ab omni differentia. Ex quo sequitur manifeste quod talis respectus sit in re quæ nec participatur inæqualiter, nec potest inæqualiter participari à suis inferioribus, vt supra probavimus: ergo ille respectus est rei vniuocæ, & non analogæ; nam eo modo est respectus, & relatio rationis superioris ad inferiora, quo est res ipsa, quæ superior est, & quo est fundamentum talis relationis; sed supra probatum manet latissime illam rem in se esse vniuocam propter unitatem simpliciter, & omnimodam æqualitatem in se ipsa: ergo respectus ille non potest esse

R. P. Ildaph. de Penafiel, Theol. Schol. Tom. I.

rei analogæ, & respicientis vnum propter aliud ex parte sua, cum ex parte sua & participetur æqualiter, & non possit aliter participari; exemplum manifestum est in qualitate respectu potentia, & actus vitalis; nam licet ratione differentiarum actus sit propter potentiam, quia essentialiter petit illam tanquam subiectum, in quo existat, & tanquam principium vitale à quo profluat essentialiter, ratione cuius non minus dicat ordinem transcendentalem ad potentiam, quam potentia ipsæ ad substantiam animæ, vnde non minus datur actus ad ornandam potentiam, & constituendum ipsam, in esse intelligentis, aut volentis, quam potentia animæ datur ad ornandam animam, & ad constituendum ipsam inesse intellectivæ & volitivæ formaliter; quia tamen ipsa qualitas vt sic æqualiter participatur ex parte sui, ex eo quod in se nullam habeat inæqualitatem, ideo respectus qui resultat in qualitate vt sic respectu suorum inferiorum non est, nec potest esse rei analogæ, sed vniuocæ, etiam si respiciat inferiora, quorum vnum est propter aliud formaliter; sed vt supra late demonstratum manet, ens in sua formalissima ratione nullam habet inæqualitatem, sed potius est vna simpliciter indivisibilis ratio æqualiter participabilis ab inferioribus, quia ex parte sua non potest vni tribuere maiorem perfectionem, quam alteri, quia talis conceptus est simplicissimus quatenus præcisus à differentijs, & omnino irresolubilis in duas formalitates: ergo licet in tali ratione entis resultat respectus rationis ad inferiora, quorum vnum est propter aliud, cum hoc totum solum sit ratione differentiarum, talis respectus non constituet rationem entis in esse analogæ, sed potius erit respectus rei vniuocæ simpliciter: ergo talis solutio nullius momenti est.

Deinde sic amplius virgeo; quia vel talis respectus est ad plura, quorum vnum est propter aliud, ex eo quod perfectiorem rationem entis participet, aut solum quia habet perfectiorem differentiam, ratione cuius alterum est propter illud, ex eo quod ab ipso dependeat essentialiter, primum sine dubio causeret analogiam, sed iam supra probavimus, minime vnum inferius entis participare perfectius rationem entis, quam aliud, quia in ipso ente nulla datur maior, & minor perfectio quæ possit ex parte entis participari ab inferioribus: ergo non potest ens respicere vnum propter aliud, ex eo quod vni tribuat perfectiorem rationem entis, quam alteri.

Secundum non tollit vniuocationem conceptus communis, cum talis respicientia non tollat æqualitatem ex parte entis, & tota inæqualitas solum sita sit in ipsis differentijs contrahentibus talem rationem; v. g. substantia vt sic respicit arbores, herbas, bruta animalia, quæ sunt propter hominem, tanquam propter finem earum, & elementa propter mixta, ad quæ ordinantur, & nihilominus substantia vt sic est vniuocæ, & non analogæ, quia talis ordinatio, & inæqualitas se habet ex parte differentiarum solum, & non ex parte rationis communis participatæ; sed idem contingit in ente: ergo nullo modo tollit vniuocationem talis respectus, neque causare poterit analogiam in ratione entis simpliciter præcisæ à differentijs causantibus talem ordinem vnius ad aliud.

Irem, quia cum ratio entis antequam fingatur respectus ille debeat esse, vel analogæ, vel vniuocæ

eo ipso quod abstrahatur adhuc explicandum illis restat, in quonam analogia entis consistat ante fictionem horum respectuum.

51 Ad hoc respondet P. Rubius, etiam reperiri in ratione superiori inaequalitatem ex vi ipsius actus abstrahentis rationem communem, quatenus ille abstrahit primo & per se rationem entis à substantia, in qua primo, & per se reperitur, secundario vero, & per accidens ab accidenti, in quo solum secundario reperitur ratio entis.

52 His tamen bene explicatur, negata abstractione entis in quo consistat analogia, ea vero admittenda, difficilem doctrinam continere videtur sententia adversaria, licet enim verum sit reperiri inaequalitatem inter Deum, & creaturam, inter substantiam, & accidens, ea tamen non obijciunt conceptui abstrahenti rationem entis, sed solum omnimoda aequalitas, alias si conceptui illi abstrahenti obijceretur illa inaequalitas, in obiecto, & conceptus reperiretur, quia tota & adaequata representatio conceptus est in ordine ad obiectum; unde interrogo, an illa inaequalitas, quae est in obiecto, & representatur in conceptu formali sit inaequalitas differentium perfectionum, vel solum sit inaequalitas in ipsa ratione essendi; si primum, erit inaequalitas differentiarum, ac proinde differentiae erunt in ipso ente, & sic conceptus obiectivus non erit simpliciter praecisus, cum dicat inaequalitatem differentiarum; si autem sit in ipsa ratione entis: ergo in ipsa ratione entis simpliciter praecisa datur inaequalitas: ergo in ipso conceptu entis praeciso datur pluralitas: patet consequentia, quia in vno respectu sui ipsius vel eiusdem ad se ipsum nulla datur inaequalitas, unde formica non est inaequalis sibi, sed homini, & homo non est inaequalis sibi sed monti, quia inaequalitas est relatio, relatio autem non est in vno respectu sui ipsius, sed potius est vnus ad aliud, ac proinde semper relatio essentialiter petit duo distincta inter se, fundamentum nimirum & terminum: ergo si per vos in ipsa ratione entis praecisa datur inaequalitas, dabitur respectus excedentis respectu excessi, ac proinde per talem relationem vnum opponetur alteri relative, & vnum referetur ad aliud relative: ergo in ipso ente dabitur vnum, & aliud, inter quae datur relatio inaequalitatis; sed duo distinguuntur per rationes formales distinguendi: ergo in ipso ente dantur rationes formales distinguendi, sed rationes formales distinguendi sunt rationes formales differendi, quia differre, & distingui sunt synonyma; unde quia homo differt essentialiter ab equo, distinguitur ab ipso essentialiter, & quia Petrus differt à Paulo individualiter, etiam distinguitur à Paulo individualiter. Itaque idem omnino sunt differre, & distingui: unde si in ipso ente dantur rationes distinctae, & inaequales, sine dubio dabuntur rationes differentes inter se; sed rationes differentes differentis constituentur: ergo dabuntur in ente differentiae constituentes distinctas rationes.

Ex quibus evidenter colligitur talem rationem entis non esse abstractam & simpliciter praecisam à differentijs, ut patet ex dictis, quia id, quod includit aliud, non est separatum ab illo; Item manifeste sequitur, rationem entis non esse vnam simpliciter, quia ubi datur pluralitas, non datur unitas; sed in ente per vos datur pluralitas rationum inaequalium: ergo non datur unitas; sed ex ipso supposito quaestionis ratio entis est sim-

pliciter praecisa, divisa, abstracta, & separata ab omni differentia & ab omni ratione distinguendi & diversificandi, ac proinde est vna simpliciter, & indivisibilis: ergo in tali ratione nulla datur inaequalitas ex parte sui; sed id, quod communicat Deo & creaturis, accidenti, & substantiae, est ipsum formalissimum esse, quod in se habet, & eo modo, quo in se habet: ergo ex parte sua dat esse omnino aequale, ac per consequens inferiora illa aequaliter participant, & contrahunt ipsam rationem entis ex parte illius; unde ex parte illius non est vna prior respectu alterius quia est vna, & eadem; unde in ratione entis ita sunt vnum substantia, & accidens, ut ratio entis in substantia non sit prima & in accidente secunda, & ideo non contrahitur ut prima ad substantiam, & ut secunda ad accidens, sed potius tamen prima, & perfecta est in substantia, ac in accidenti; sicut quia Deus per immensitatem se communicat omnibus creaturis, & in Deo non datur prima, & secunda ratio, & ex parte sui non datur ratio per se, & ratio per accidens, quia non datur in Deo duae rationes, sed vna simplicissima, quae ex vi immensitatis per se petit esse in omni ratione reali non potest dici Deum ex parte sua esse in Angelo per se, & in formica esse per accidens, aut in Angelo esse primario, & in formica secundario, sed potius quantum est ex parte substantiae Dei, & ex parte immensitatis ipsius tam per se, & primario est in formica, ac in Angelo: sed ratio entis est vna simpliciter sine inaequalitate ex parte sui, & ratione communicabilitatis, & indifferentia per se petit descendere ad omnia sua inferiora, quia talis indifferentia, & potentialitas sequitur ipsum esse; sed in ipso esse nulla datur differentia, & inaequalitatis nulla ratio per se, & per accidens, sed solum vna ratio simpliciter essendi, non per accidens sed per se, quatenus per se opponitur nihilo: ergo ex vi talis potentialitatis, & indifferentiae petit uniformiter descendere, & existere in inferioribus, ac proinde non per se, & per accidens, sed solum per se, ita ut ex parte sua tam per se sit in accidenti, quam in substantia.

Tunc sic eo modo est praescindibilis, & abstracta 53
hibilis ratio communis, quo est contrahibilis, & existit in suis inferioribus; sed ratio entis simpliciter praecisa non est per se, & per accidens, primario, & secundario, sed solum per se, & primario contrahibilis ad inferiora omnia: ergo falso asserunt adversarii dicentes primario esse abstractibilem à substantia, & secundario ab accidenti, sed potius dicendum est per se solum esse abstractibilem ab accidenti, & substantia, sine vlla inaequalitate in hac praecisione.

Declaratur amplius; quia haec ratio, quae abstrahitur, non est particularis aliqua ratio, sed ita est communis, & universalis, ut sit aequivalenter omniens; unde in hoc habet quasi infinitatem, & haec omneitas, ut ita loquar, non convenit per accidens, aut secundario enti, ut sic, sed potius per se, & essentialiter: ergo per se, & essentialiter, & non secundario, sicut petit descendere ad omnia, ita petit abstrahi ab omnibus per se, & non per accidens; sed inter omnia, ad quae descendit, & à quibus abstrahitur, sunt accidentia, & creaturae, & non solum Deus, & substantia: ergo non solum ad Deum, & ad substantiam descendit primo, & per se, sed etiam ad creaturas, & ad accidentia: ergo non solum à Deo,

Quæst. I. Vtrum si Præscindatur, &c. 101

Deo, & à substantia, sed etiam à creaturis, & ab accidentibus est primo; & per se abstrahibilis ratio illa entis.

55 Declaratur amplius; quia in ente ut sic præciso, & datur ratio entis, & datur ratio omnis entis, rationi autem entis poterat non convenire per se abstrahi à quocumque ente etiam creato, attamen rationi omnis entis non potest per accidens, sed potius per se convenire abstrahi ab omni, & à quocumque ente; sicut existentia divinæ præcise ut sic, licet dicatur convenire per accidens esse in formica, nihilominus non cõvenit per accidens existentia divinæ immensæ in formica, supposita existentia illius, sed potius per se, ratio est evidens; quia illud non est per accidens respectu alicuius, sine quo nullo modo potest esse, aut intelligi illud; sed omniens quatenus tale non potest intelligi sine contractione ad omnia; ergo similiter sine abstractione ab omni, & quocumque particulari enti non potest adæquate esse, nec intelligi omniens simpliciter præcisum: ergo non est per accidens, sed maxime per se omniens ex parte sua præscindi ab accidente, sicut non est per accidens ipsi esse commune accidenti.

Deinde; quia quando dicitur per accidens præscindi ab accidenti, vel est sensus, quod præscindatur ens ab eo, quod per accidens tantum est ens, & quod non est primario tale; & in hoc sensu est falsa propositio; quia illud quod essentialiter, & quidditative est aliquid, est tale non per accidens, sed per se, non primario sed secundario, & ratio est, quia inter modos dicendi per se primus est quidditativus, & essentialis, ut patet ex ipsis terminis, sed accidens essentialiter, & quidditative est ens: ergo primario & per se est ens, & non secundario, & per accidens: ergo si cut falsum est dicere, accidens non est essentialiter ens, sed accidentaliter ens, ita est falsum dicere, non esse ens per se sed per accidens, non primario sed secundario: eodem modo erit falsum dicere, præscindi ens ab accidenti non primario sed secundario, non per se, sed per accidens, sumpta propositione in sensu, in quo significatur quod accidens non sit primo, & per se ens.

Ex quo sic argumentor. Quia non est per accidens rationi communi præscindi ab inferiori per se illius, & quod non est tale secundario & per accidens; sed accidens per se, & non secundario est inferior entis, quia essentialiter, & quidditative est inferior illius, quia essentialiter, & quidditative constituitur ab ente, & participat esse ab illo: ergo enti non convenit per accidens abstrahi ab accidenti, sed primo, & per se, licet substantia conveniat per accidens ex parte propriæ differentia, ut ens, quod præscinditur ab ipsa, præscindatur, etiam ab accidenti; sicut existentia Dei in Angelo si ex parte Angeli concipiatur per accidens, videtur convenire quod ipse Deus existat in formica, licet ipsi existentia ex parte existentia divinæ, quia est infinita, & immensa non conveniat per accidens esse in formica, quæ actu existit supposita tali existentia formicæ; nam si Deus non existeret in formica existenti non esset immensus: ergo similiter in nostro casu, sed abstractio, quæ constituit rem univocam, & tollit analogiam, non est consideranda ex parte unius inferioris in ordine ad aliud, sed potius ex parte superioris abstrahibilis: ergo si ex parte entis ipsum est primo, & per se abstrahibile ab acci-

denti, etiam si ex alia parte dicatur per accidens, erit sine dubio univocum accidenti, & substantia, neque erit analogum ullo modo.

Vel est sensus talis propositionis, quod ens abstrahatur ab accidenti, quod comparatum cum substantia, est accessorium illius, & accedit illi secundario, & in hoc sensu non tollit abstractio ab accidenti, & substantia univocationem entis, quia se tenet ex parte differentiarum, v.g. qualitas, secundario accedit quantitati, & habitus acquisitus secundario accedit potentia, & est accessorium potentia, quia non est ad simpliciter operandum, sed solum ad secundum quid, & ad melius esse, & ex alio capite supponit, accedendo potentia ipsam potentiam complete, constitutam in suo esse, & nihilominus accidens abstractum à quantitate, & qualitate, & qualitas abstracta ab habitu, & potentia, habent univocationem respectu illorum, ac proinde omnem præcisionem necessariam ad illam: ergo dicendum erit idem de ente præciso ab accidenti, & substantia, &c.

Confirmatur; quia conceptus ille solum concipit rationem entis, quando præscindit ens ab inferioribus; sed accidens non est inæquale substantia in quantum ens, quia ut vidimus in ratione entis nulla datur inæqualitas; ergo conceptus ille præscindens ens in ratione præscindendi ens, præscindit æqualiter, tam ab accidenti, quam à substantia; nam per vos ideo primario à substantia, & secundario ab accidenti, quia accidens est ornamentum substantia, & virtus accidentaria eius ordinata ad ipsam; atqui accidens non est ornamentum & virtus accidentaria substantia sub ratione entis ut sic, & quatenus ens (alias etiam substantia esset virtus accidentaria & ornamentum, quia secundum illud axioma, dici de omni, quando alicui convenit aliquid prædicatum ratione alicuius superioris, convenit omni contento sub illo, &c.) sed ratione differentiarum: ergo conceptus illa præscindens, qui solum respicit rationem entis, & non differentias, non præscindit ens primario ab accidenti, & secundario à substantia, quia accidens in ratione entis tam primario est ens, quam substantia, quia ratio entis in utrisque est una, & indivisibilis ex parte sui, &c.

Nec etiam invariatur confirmatio solutionem Adversariorum exemplum illud physicum materia primæ: primo, quia ea non respicit substantiam, & accidens, in quantum sunt entia præscindendo gradum entis, sed in quantum sunt talia entia, formam nimirum substantialem in quantum talem, cum qua componat unum ens per se substantiale, quod non potest facere ens, ut ens, alias accidens, quandoquidem vere, & proprie est ens, componeret unum ens per se substantiale cum materia prima. Item respicit formam accidentalem in quantum talem, & in quantum est dispositio ad formam substantialem, & ornamentum ipsius, atque adeo non mirum si ea inæqualiter respiciat, siquidem respicit illa secundum entitates particulares illorum ut in se sunt, in quibus datur maxima inæqualitas; sed conceptus ille præscindens rationem entis ab accidenti, & substantia, nullo modo terminatur ad differentias accidentis, & substantia, quia omnis terminatio cognitionis est representando & cognoscendo; cum autem illa cognitio non representet, neque cognoscat differentias, non potest terminari

ad illas; ideo enim cognitio illa præcendens dicitur cognitio entis sine differentiis; ergo talis cognitio nullo modo terminatur ad differentias, nec respicit illas; ergo solum respicit rationem entis, quæ præcenditur, & cognoscitur sine differentiis; sed tam ens primum est, & per se, quod præcenditur ab accidente, quam quod præcenditur à substantia, quia vnum, & idem ens est sine vlla inæqualitate in ipso ente: ergo talis præcisio ex parte sua & formalissime quatenus cognitio & ex parte entis tam æqualiter respicit ens præcisum ab accidente, quam quod præcenditur à substantia, & tam per se præcenditur vnum, ac aliud, quia proprie non est vnum, & aliud, sed vnum solum, ad quod formalissime essentialiter, & per se terminatur conceptus ille præcendens: ergo maxima differentia est, quæ reperitur inter respectum conceptus præcendens ens ab accidente, & substantia, ac inter respectum materiæ primæ respicientis formam substantialem, & accidentalem, ac proinde exemplum adversariorum non faret illis, sed potius labefactat eorum opinionem.

Secundo si in vestra sententia ordo materiæ primæ ad formam substantialem, & accidentalem est essentialis, ut vos supponitis, non erit plures, sed vnus, quia in vna essentia solum vnus ordo transcendentalis datur; ille ordo ex eo quod maxime vnus est physice maxime vnivocus erit physice etiam si termini dicant analogiam physicam; ergo similiter respectus entis, seu communicabilitas eius, quia vnica est in ente metaphysice concepta, maxime vnivoca erit respectu accidentis, & substantiæ; etiam si accidens, & substantia ratione propriam differentiarum habeant analogiam physicam; ergo vestrum exemplum pro nobis est, & contra vos.

59 Ultimo sic labefactio sententiam adversariorum, quia omnis motus non sumit suam speciem, & essentiam, non à termino à quo, sed à termino ad quem, unde productio non sumit esse à non esse termini, sed potius à facto esse termini per ipsam; sed conceptus ille præcendens ens ab accidente, & substantia habet pro termino à quo accidens, & substantiam, & differentias eorum, quia ab ipsis separat rationem entis; unde sunt termini à quibus separatur ens, & habet pro termino ad quem ipsum ens separatum, in quo nulla est inæqualitas, etiam si detur inæqualitas in accidente, & substantia: ergo talis conceptus nullam habet in se inæqualitatem respectu entis præcisi, & quatenus præcendit ipsum; unde nulla dabitur differentia in illo conceptu præcendente formalitatem per se, & per accidens, primario & secundario, siquidem in ipso termino ad quem præcisionis à quo sumit esse suum præcisio nulla datur differentia, & inæqualitas rationum formalium per se, & per accidens, secundario & primario, cum ipsa ratio entis, quæ est terminus ad quem solum sit per se, & primario ratio entis, & nullam habeat rationem per accidens, & secundariam.

60 Deinde, quia ab illo sumit suum esse conceptus formalis, quod fuerit obiectum per se representatum in illo; sed accidens, & substantia, & differentia eorum nullo modo representantur in illa cognitione ut obiectum, sed solum representantur per se ratio entis, quæ est vna, & æqualis; ergo ab illa ratione entis, quæ est vna vniformis sine differentiis, debet sumi vnitas, æqualitas, & vniformitas conceptus præcendens, & non ab inæqualitate accidentis, & substantiæ, quia hæc non

sunt obiectum formale illius: ergo si ratio entis nullo modo est per accidens, sed per se in se concepta, ratio præcendens dicitur solum præcendens per se, & non per accidens; sed ipsam rationem entis præcendit ab accidente, & substantia; ergo nullo modo potest dici quod rationem entis præcendat ab accidente per accidens, & à substantia per se, ab vno primario, & ab altero secundario, ac tandem cum inæqualitate respectu ipsorum; ut videre est in conceptu præcendente animal, qui nullam dicit inæqualitatem, quia in ipso animali præcisio non reperitur illa, licet reperitur inæqualitas inter differentias, à quibus præcenditur quia eo modo est conceptus formalis præcendens, ac est obiectum præcisum; sed in ente quod est obiectum præcisum per conceptum formalem nulla datur diversitas rationum per se & per accidens, secundariæ & primariæ, etiam si dentur illæ rationes in accidente, & substantia, & ex parte differentiarum, à quibus præcenditur; ergo in conceptu formali nulla dabitur inæqualitas supradicta, neque denominabitur per se, & per accidens præcendens, sed potius vocabitur vere, & proprie per se præcendens rationem entis, quia talis ratio præcisa est per se, & formalissima ratio essendi.

SVBSECTIO VLTIMA.

Probatnr nostra conclusio.

Ratio entis per vos est omnino præcendibilis à suis inferioribus; tunc sic præcendens ab accidente rationem entis, & etiam à substantia rationem entis, & quæro de his rationibus entis præcis à substantia, & accidente, an sint omnino similes inter se, vel non? si negativam partem elegeris, iam non erunt simpliciter præcisæ, quia illæ duæ rationes entis ex nulla alia parte possunt deficere à perfecta similitudine & unitate, nisi quia includunt aliquid de illo, ratione cuius inter se dissimulantur; quidquid autem illud sit, necessario erunt differentia, ratione quarum res dissimiles constituuntur; unde includunt sua inferiora, & sic non erunt præcisæ ab illis; si elegeris partem affirmativam: tunc sic, de ratione præcisæ à substantia est verum dicere quod sit ens; quæro igitur, quomodo ens prædicetur de his duabus rationibus præcis, an analogice, an vnivocè; non primum, quia illæ duæ rationes præcisæ habent omnem convenientiam, & similitudinem, quæ potest excogitari inter ipsas sine vlla dissimilitudine, & differentia; sed ratio, quæ prædicatur de duabus omnino similibus sine vlla dissimilitudine, prædicatur vnivocè de illis, & non analogice, ut videre est in aqua ut sic, quæ prædicatur vnivocè de hac, & illa aqua, quia sunt omnino similes sine dissimilitudine; & materia prima ut sic sublunaris prædicatur vnivocè de his materijs, quia sunt omnino similes sine vlla dissimilitudine; sed ens, quod præcenditur à substantia ex eo quod est simpliciter ens, & ens quod præcenditur ab accidente, quia similiter est absolute, ac simpliciter ens, sunt omnino similia: ergo vnivocè prædicatur ens de ente præcisæ ab accidente, & de ente præcisæ à substantia; ergo de primo ad vltimum etiam prædicabitur vnivocè de ipsa substantia, & accidente; probatur hæc consequentia, quia tota ratio, quare substantia prædicatur vnivocè